

Tyresö kyrka

Antikvarisk medverkan vid konservering av inventarier, Tyresö kyrka,
Tyresö socken, Tyresö kommun, Södermanland

Lisa Sundström
Rapport 2011:18

Tyresö kyrka

Antikvarisk medverkan vid konservering av inventarier, Tyresö kyrka,
Tyresö socken, Tyresö kommun, Södermanland

Lisa Sundström
Rapport 2011:18

*Samtliga fotografier tagna av Lisa Sundström, Stockholms läns museum,
bildnr: lp20110432-lp20110445.*

Rapporten finns i PDF-format på adressen
www.stockholmslansmuseum.se

Sickla Industriväg 5B, 131 54 Nacka
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72
Webb: stockholmslansmuseum.se

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Nacka 2011

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	6
Administrativa uppgifter	6
Byggnadshistorik med relevans för ärendet.....	6
Utförda åtgärder.....	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder.....	17
Övriga handlingar med relevans för ärendet	17

Sammanfattning av utförda åtgärder

Vid arbetena har utförts konservering av kyrkans altaruppsats, ett huvudbaner, ett epitafium, fyra puttifigurer av skulpterat trä samt en oljemålning framställande Ecce Homo.

Administrativa uppgifter

Objekt: Tyresö kyrka

Socken: Tyresö

Kommun: Tyresö

Landskap: Södermanland

Arbetshandlingar: Skadeinventering i Tyresö kyrka, 20 januari 2008, utförd av konservator Ann-Cathrin Rothlind

Länsstyrelsens beslut: 433-09-11767

Byggherre/beställare: Tyresö församling

Bygglédare/arkitekt: Ove Halén, Projektledare, Tyresö församling

Entreprenörer: Pictor Målerikonservering

Antikvarisk kontrollant: Stockholms läns museum genom Lisa Sundström

Byggnadstid: april 2010 – november 2010

Antikvarisk slutbesiktning: 9 november 2010

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Tyresö kyrka är uppförd under två år vid 1600-talets första hälft och invigdes 1641. Vid invigningen begravdes kyrkans patronus Gabriel Oxenstierna. Flera av kyrkans inventarier härrör från byggnadstiden och har anknytning till Oxenstierna.

Altaruppsatsen, signerad 1633, är sannolikt ett krigsbyte från Polen och skänktes av Oxenstierna till Tyresö kapell. I altaruppsatsen, som är riktligt skulpterad, finns två oljemålningar, dels framställande Josefs dröm om flykten till Egypten dels en martyrszen.

Epitafiet över Oxenstierna användes vid hans begravning och var ursprungligen en altartavla, troligen krigsbyte från Polen, kompletterad med ett sekundärt porträtt av Oxenstierna, målat av Cornelius Arendtz.

Huvudbaneret för greve Kristoffer Gyllenstierna (1639-1705) är tillverkat vid Burchardt Prechts ateljé omkring 1705.

Två av puttifigurerna av skulpterat trä är troligen tillverkade vid Daniel Kortz verkstad omkring 1690-1710-talet. De andra två puttifigurerna är troligen tillverkade vid Burchardt Prechts verkstad omkring 1690-talet.

Tavlan Ecce Homo härrör från en serie om sju målningar daterade omkring 1700, skänkta till kyrkan 1722 av Maria Gustava Gyllenstierna. Tavlan är senast konserverad

under 1970-talet av Lars Göthberg då den monterades på ny spännram samt försågs med extra duk.

Föremålen var starkt nedsmutsade med skador på ytbehandling som flagnig av färg och förgyllning, städsador, blinderad fernissa och missfärgade tidigare utförda retuscher.

Utförda åtgärder

Föremålen har rengjorts och lös färg och förgyllning konsoliderats. Påfallande skador har retuscherats eller nedtonats. Tidigare utförda retuscheringar som missfärgats har gjorts om. Gammal förnissa har rengjorts.

Oljemålningen Ecce Homo och de fyra puttfigurerna har konserverats hos Pictor målerikonserverings ateljé och det större epitafiet, huvudbaneret och altaruppsatsen har konserverats på plats i kyrkan.

Altaruppsatsen under konservering.

Altaruppsatsen efter konservering.

Oxenstiernas epitafium under konservering.

Gabriel Oxenstiernas epitafium efter konservering.

Detalj, porträtt av Gabriel Oxenstierna i epitafiet.

Gyllenstiernas huvudbaner på södra långhusväggen.

Gyllenstiernas huvudbaner togs ned för konservering.

Tavlan framställande Ecce Homo.

Puttfigur av skulpterat trä från Daniel Kortz verkstad under konservering i Pictors ateljé.

Puttfigur av försilvrat och förgyllt trä från Burchardt Prechts verkstad under konservering i Pictors ateljé.

Puttfigur från Daniel Kortz verkstad efter konservering.

Puttifigur från Daniel Kortz verkstad efter konservering.

Puttfigur från Burchardt Prechts verkstad för konservering i Pictors ateljé.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Konserveringsarbetet är väl utfört och i enlighet med Länsstyrelsens tillståndsbeslut till åtgärderna.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

Konserveringsåtgärder, anbud, Pictor målerikonservering, 2010-03-18.

Kommande konserveringsrapport med detaljerade åtgärdsbeskrivningar, Pictor målerikonservering.